

Hvordan kan vi planlægge for en naturzone?
Biodiversitetssymposium Århus 2019

Henrik Vejre

Professor, Landskabsforvaltning,
Københavns Universitet

UNIVERSITY OF
COPENHAGEN

Hvad taler vi om?

Et planinstrument

- Planlægning kan lægge overordnede rammer
- Planlægning kan sætte retning
- Kan ikke ret meget I sig selv - skal følges op af administrativ praksis og konkrete handlinger

Hvad taler vi om?

Et planinstrument

- Planlægning kan lægge overordnede rammer
- Planlægning kan sætte retning
- Kan ikke ret meget i sig selv - skal følges op af administrativ praksis og konkrete handlinger

Naturzone

- et afgrænset areal på landterritoriet, hvor der gælder særlige bestemmelser der skal sikre natur / biodiversitet

Hvad taler vi om?

Et planinstrument

- Planlægning kan lægge overordnede rammer
- Planlægning kan sætte retning
- Kan ikke ret meget i sig selv - skal følges op af administrativ praksis og konkrete handlinger

Naturzone

- et afgrænset areal på landterritoriet, hvor der gælder særlige bestemmelser der skal sikre natur / biodiversitet

Fortilfælde

- arealreservationer til bestemte formål
- sådan noget har vi gjort før
- det er ikke kompliceret,
- men politisk og økonomisk krævende

Et par klassiske eksempler:

Fredsskovsforordningerne
Landskabsfredninger

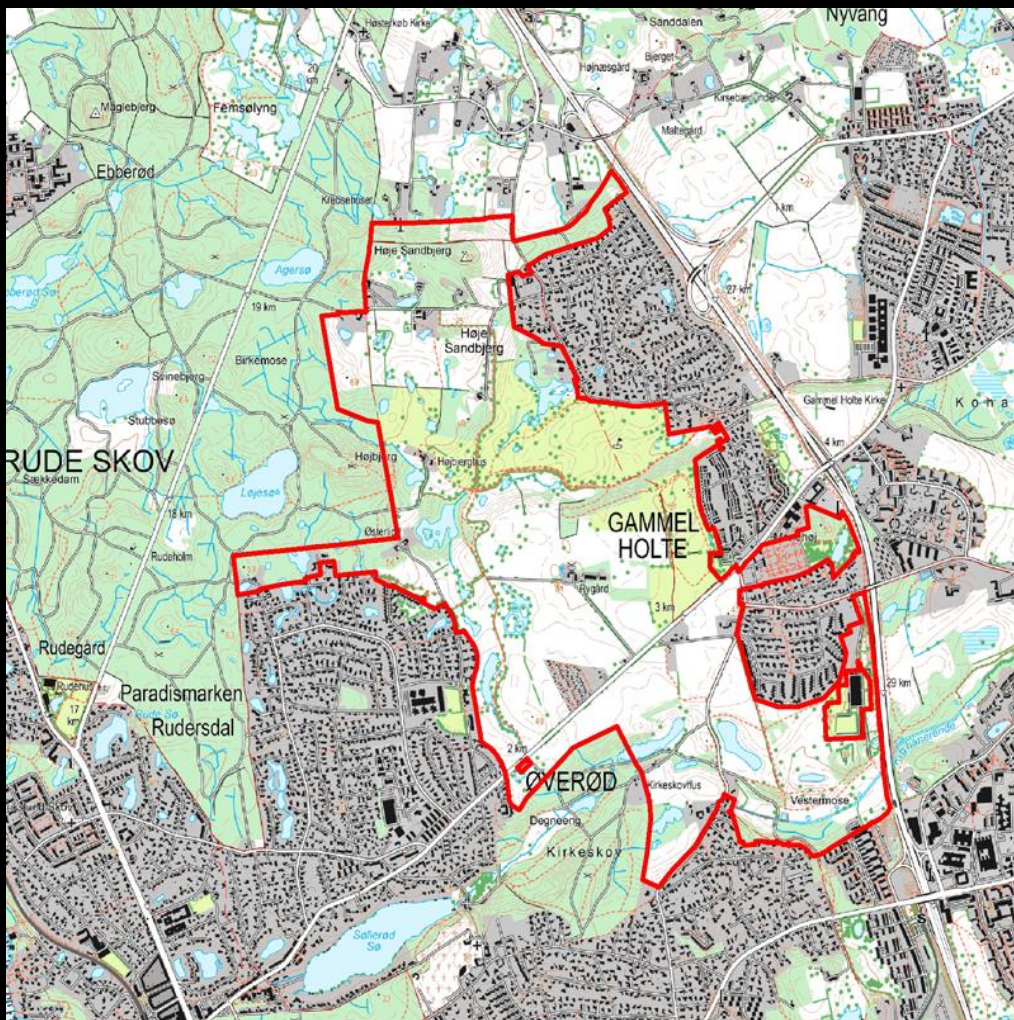
Fredsskovsforordningerne sikrede arealanvendelsen inden for visse rammer
- Og har haft en betydelig stabilitetsgivende betydning i landskabet.

Fredsskovesreglerne har været administreret meget restriktivt – på 3. århundrede

Fredningsinstrumentet: Ex: Søllerød Naturpark nord for København
Fredet i etaper 1950-1970, fornyet i 2016.
Fredningernes formål: alt overvejende sikring mod bebyggelse

Holme Bjerge sydvest for Århus
Fredet 1967.

Status Quo fredning

Hovedformål: at undgå bebyggelse

Fredninger omfatter tinglyste
deklarerationer og erstatning

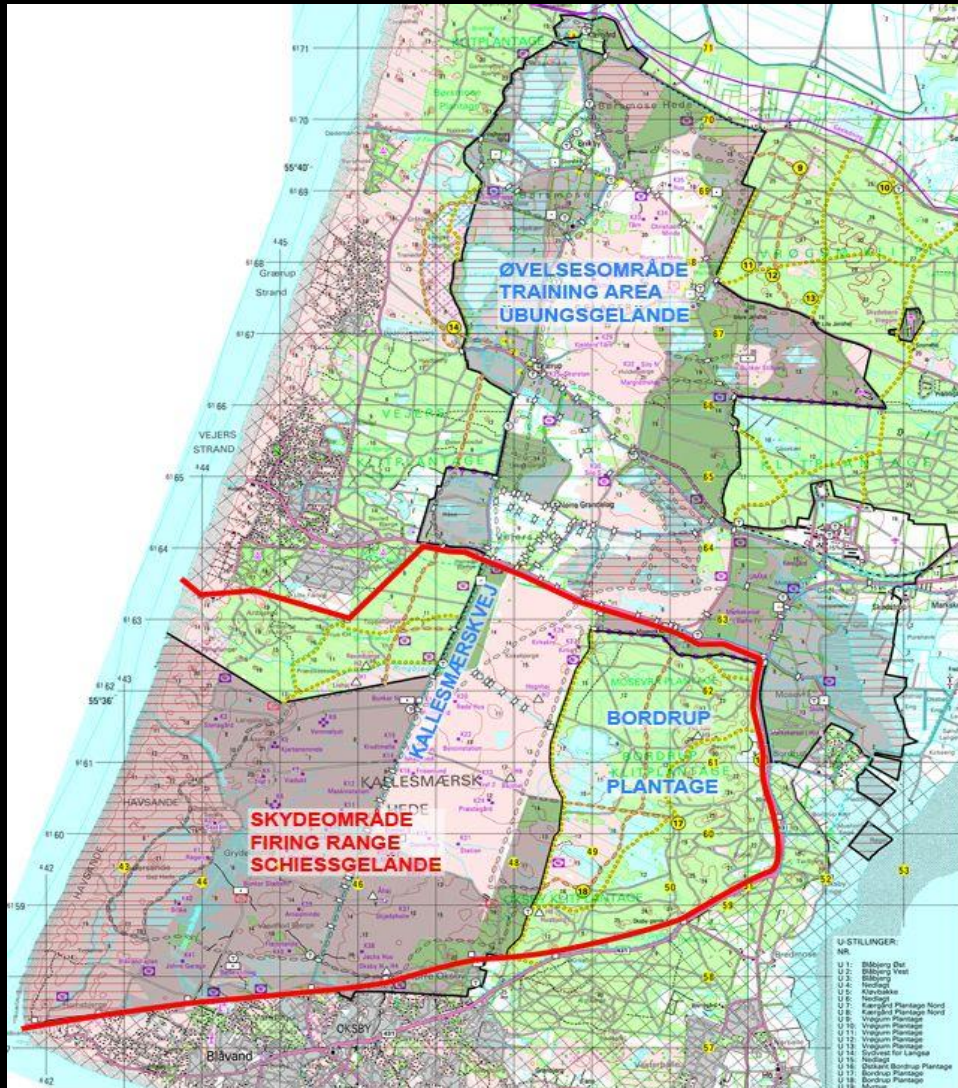
Stor stabilitet I arealbeskyttelsen

Og et lidt andet eksempel...

Oksbøl skydeterræn

Et resultat af Danmarks medlemskab af NATO

Rådighedsindskrænkninger og eksklusiv udnyttelse - opfyldelse af bestemte samfundsmæssige mål.

- * Strategisk vigtig resurse (skovene)
- * Sikring af en mere lige adgang til naturen
- * Naturbevarelse
- * National sikkerhed

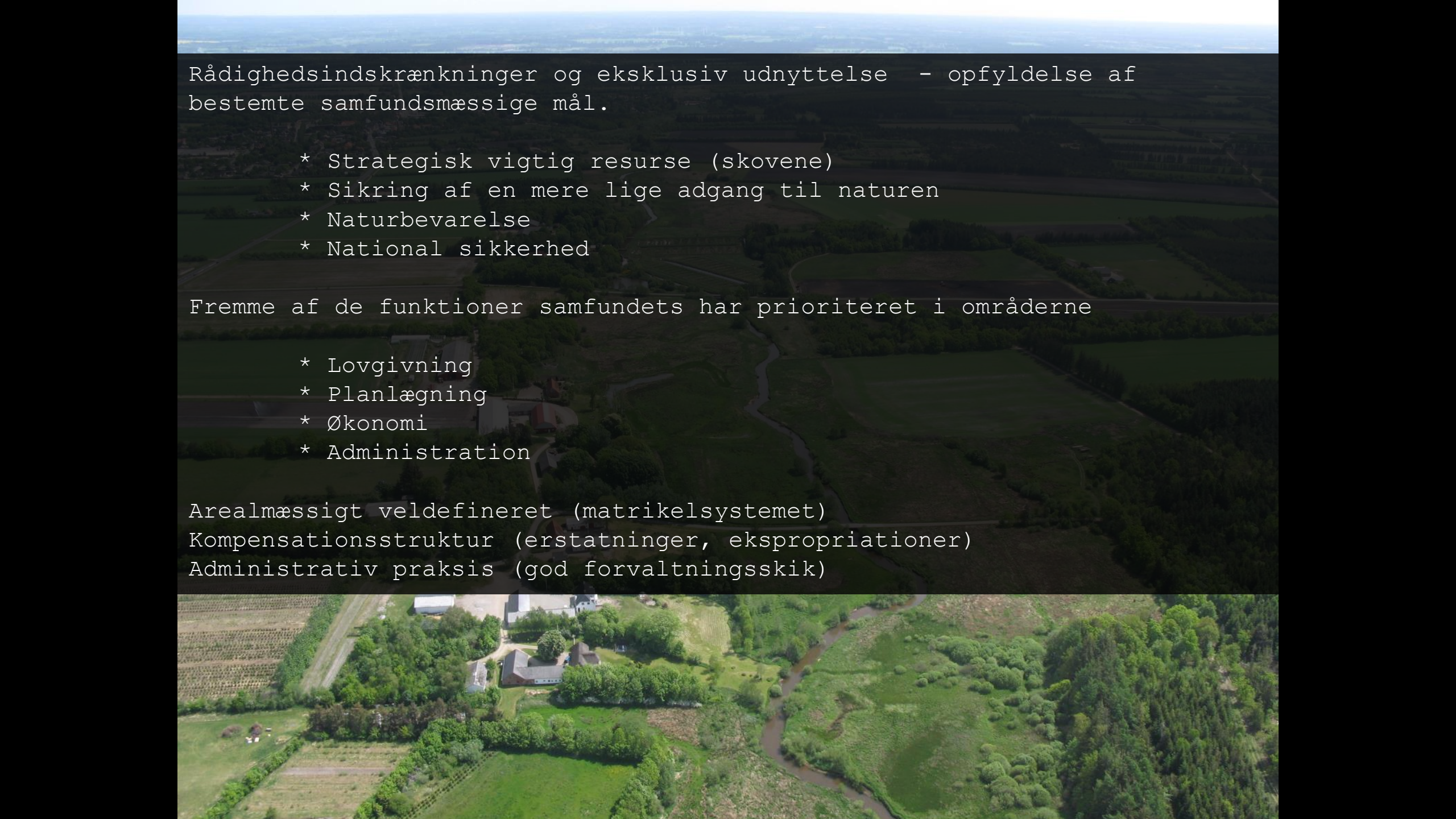
Rådighedsindskrænkninger og eksklusiv udnyttelse - opfyldelse af bestemte samfundsmæssige mål.

- * Strategisk vigtig resurse (skovene)
- * Sikring af en mere lige adgang til naturen
- * Naturbevarelse
- * National sikkerhed

Fremme af de funktioner samfundets har prioriteret i områderne

- * Lovgivning
- * Planlægning
- * Økonomi
- * Administration

An aerial photograph of a rural landscape. A river flows through the center, surrounded by lush green fields and dense forests. In the background, a small village with several buildings is visible. The sky is clear and blue.

Rådighedsindskrænkninger og eksklusiv udnyttelse - opfyldelse af bestemte samfundsmæssige mål.

- * Strategisk vigtig resurse (skovene)
- * Sikring af en mere lige adgang til naturen
- * Naturbevarelse
- * National sikkerhed

Fremme af de funktioner samfundets har prioriteret i områderne

- * Lovgivning
- * Planlægning
- * Økonomi
- * Administration

Arealmæssigt veldefineret (matrikelsystemet)

Kompensationsstruktur (erstatninger, ekspropriationer)

Administrativ praksis (god forvaltningsskik)

Hvad gør vi i dag? Planlægning sikrer arealer!

Hjortespringskilen v Herlev

Udpegning af naturområder

Planloven udgangspunkt for afgrænsning af arealer til forskellige formål – men ikke alene

Udpegning af naturområder

Planloven udgangspunkt for afgrænsning af arealer til forskellige formål – men ikke alene

Planloven opererer med zoner og udpegninger med forskellige bestemmelser

Udpegning af naturområder

Planloven udgangspunkt for afgrænsning af arealer til forskellige formål - men ikke alene

Planloven opererer med zoner og udpegninger med forskellige bestemmelser

Zonering af landskabet efter forskellige sektorinteresser : Byzone, landzone og sommerhusområder.

Udpegning af naturområder

Planloven udgangspunkt for afgrænsning af arealer til forskellige formål – men ikke alene

Planloven opererer med zoner og udpegninger med forskellige bestemmelser

Zoner af landskabet efter forskellige sektorinteresser : Byzone, landzone og sommerhusområder.

Siden 1970 er der i region- og kommuneplanlægning indført udpegninger med naturbeskyttelsesinteresser.

Udpegning af naturområder

Planloven udgangspunkt for afgrænsning af arealer til forskellige formål – men ikke alene

Planloven opererer med zoner og udpegninger med forskellige bestemmelser

Zoner af landskabet efter forskellige sektorinteresser : Byzone, landzone og sommerhusområder.

Siden 1970 er der i region- og kommuneplanlægning indført udpegninger med naturbeskyttelsesinteresser.

FX Kystnærhedszoner, skovrejsningsområder, økologiske forbindelser, potentielle lavbundsområder, områder med særlige drikkevandsinteresser

Udpegning af naturområder

Planloven udgangspunkt for afgrænsning af arealer til forskellige formål – men ikke alene

Planloven opererer med zoner og udpegninger med forskellige bestemmelser

Zoner af landskabet efter forskellige sektorinteresser : Byzone, landzone og sommerhusområder.

Siden 1970 er der i region- og kommuneplanlægning indført udpegninger med naturbeskyttelsesinteresser.

FX Kystnærhedszoner, skovrejsningsområder, økologiske forbindelser, potentielle lavbundsområder, områder med særlige drikkevandsinteresser

Dertil udpegninger i forbindelse med EU's Natura 2000, Naturbeskyttelseslovens arealbestemmelser samt udpegninger af naturreservater og nationalparker.

Er landzonebestemmelserne et forbillede for en naturzone?

Landzonen beskytter mod spredt bebyggelse, har været effektiv i afgrænsning af byer.

Er landzonebestemmelserne et forbillede for en naturzone?

Landzonen favoriserer en sektor - en de facto eksklusiv erhvervszone for landbruget. Men med rådighedsindskrænkninger.

Og zonen kan ændre status (til byzone)

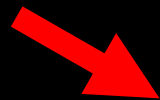

Naturzone

?

Kommunale udpegninger:

- * Sagsbehandlingsværktøj
- * Illustrerer myndighedernes visioner for natur og landskab,
- * Prioriteringsredskab når bevillinger skal fordeles.

Naturzone

?

Kommunale udpegninger:

- * Sagsbehandlingsværktøj
- * Illustrerer myndighedernes visioner for natur og landskab,
- * Prioriteringsredskab når bevillinger skal fordeles.

Natura 2000 områder

- * Retligt ophæng
- * Udpegningsgrundlaget udgangspunkt for naturplaner med konkrete foranstaltninger

Naturzone

?

Kommunale udpegninger:

- * Sagsbehandlingsværktøj
- * Illustrerer myndighedernes visioner for natur og landskab,
- * Prioriteringsredskab når bevillinger skal fordeles.

Natura 2000 områder

- * Retligt ophæng
- * Udpegningsgrundlaget udgangspunkt for naturplaner med konkrete foranstaltninger

Naturzone

?

Landzonen

- Kan overføres til byzone
- Løbende rådighedsindskrænkninger
- Relativ stabil

Kommunale udpegninger:

- * Sagsbehandlingsværktøj
- * Illustrerer myndighedernes visioner for natur og landskab,
- * Prioriteringsredskab når bevillinger skal fordeles.

Natura 2000 områder

- * Retligt ophæng
- * Udpegningsgrundlaget udgangspunkt for naturplaner med konkrete foranstaltninger
- .

Naturzone

?

Fredningsinstrumentet

- * Retligt ophæng
- Tinglyste bestemmelser
- Erstatningsbåret
- .

Landzonen

- Kan overføres til byzone
- Løbende rådighedsindskrænkninger
- Relativ stabil

Kommunale udpegninger:

- * Sagsbehandlingsværktøj
- * Illustrerer myndighedernes visioner for natur og landskab,
- * Prioriteringsredskab når bevillinger skal fordeles.

Natura 2000 områder

- * Retligt ophæng
- * Udpegningsgrundlaget udgangspunkt for naturplaner med konkrete foranstaltninger
- .

Naturzone

?

Fredningsinstrumentet

- * Retligt ophæng
- Tinglyste bestemmelser
- Erstatningsbåret
- .

Landzonen

- Kan overføres til byzone
- Løbende rådighedsindskrænkninger
- Relativ stabil

Fredsskovbestemmelser

- * Retligt ophæng
- * Høj grad af kontinuitet

Nationalparker

Natura 2000 områder

Fredninger

Statsskove

Klitfredede arealer

§ 3 arealer

Potentielle vådområder

Økologiske forbindelser,

Potentielle naturområder

Potentielle økologiske forbindelser

mm

Nationalparker
Natura 2000 områder
Fredninger
Statsskove
Klitfredede arealer
§ 3 arealer
Potentielle vådområder
Økologiske forbindelser,
Potentielle naturområder
Potentielle økologiske forbindelser
mm

Fælles retningslinjer

Nationalparker
Natura 2000 områder
Fredninger
Statsskove
Klitfredede arealer
§ 3 arealer
Potentielle vådområder
Økologiske forbindelser,
Potentielle naturområder
Potentielle økologiske forbindelser
mm

Fælles retningslinjer

Restriktiv administrativ praksis

Fysisk planlægning er regulerende, retningsgivende
Repræsenterer visioner og ønske om koordineret indsats

Der er ikke tale om projektudførelse eller drift
Placemaking eller konkrete projekter skal følge

Fysisk planlægning er regulerende, retningsgivende
Repræsenterer visioner og ønske om koordineret indsats

Der er ikke tale om projektudførelse eller drift
Placemaking eller konkrete projekter skal følge

Planlægning er at reducere skæbnen
(Poul Henningsen)